

INGMAR MUUSIKUS

TULGE PANSIONISSE, SAATE KÕHU TÄIS: Peeter Kreitzbergi arvates on internetiseerunud Eestis kolmandik lapsi tühja kõhuga.

Kindlasti ulatub selle hind kümnetesse miljonitesse kroonidesse. Kuid olen kindel, et see on oluliselt odavam kui näiteks Tartu vangla ehitamine, narkomaania ravi, töötubirahad ning toimetulekutoetused jne. Väidan, et minu pakutav alternatiiv neile on 5–10 korda odavam.

tu oma sotsiaalses, tihti ka intellektuaalses arengus eakaaslastest maha jäänud.

Internaatide puhul on see eelkõige vanemate endi vabatahtlik otsus, sõltudes ehk nende vastutustundest. Arvestades kas või tänaseid poliitilisi suundmusi, kus Eesti regionaalarengu erinevused on sedavõrd suured ja süvenevad ning osa lapsi jääb paratamatult kasvukeskkonda, mis nende konkurentsivõimele tulevikus just palju juurde ei anna, võib nende laste haridustee jätkamine internaadivormis olla vastutustundlikele vanematele täiesti tõsiseks ja tänuväärseks alternatiiviks.

Kuigi me räägime e-Eestist ja üldisest internetiseerimisest, on täna ikkagi ligi kolmandik selliseid lapsi, kelle tõsiseim hariduslik probleem on tühi kõht. Olgu selle põhjuseks siis vanemate tööpuudus või muidu hooletusse jäämine.

Milline oleks vanemate ja ülejäänud pereliikmete suhe sellises asutuses elava lapsega? Võimalikult tihe. Vanematel peaks olema üsna vaba juurdepääs ja oma kindel roll. Võimaluse korral võiksid nad olla lastega nii nädalavahetused, pühad kui ka koolivaheajad. Kuid kasvatusprotsessis on määrav tähtsus laste kindlal päevakaval, millal õpitakse, millal süüakse, millal on muude tegevuste aeg.

Kuidas anda pensionis elavale lapsele tunne, et ka temal on siiski täiesti normaalne ja armastav perekond?

Pansionaat ei asenda head kodu. Küll aga on see kindlasti parem kui jätta laps hooleta. Meie dilemma ei seisne kodu vastandamises internaadile, vaid võimaluses kindlustada sadadele lastele vähemalt normaalsele lähedane kasvukeskkond ning tagada neile korralik toit ja kasvatus. Selge on ka see, et ühel kasvatajal ei tohiks olla rohkem kui 5–7 kasvandikku, kellega ta koos elab ja kellega tegeleb.

Kui kalliks selline projekt võib kujuneda?

Konverentsi korraldanud Eesti Kõrgema Kommertsikooli (EBS) Gümnaasiumi direktor **Lee Mets** ütleb, et ligi poolteistsajale osalejale ei mõjunud Kreitzbergi ettepanek šokeerivalt. "See on väga hea mõte. Probleemid algavad kodust: mõnel lapsel ei ole kusagil õppida."

Ühel või teisel moel ebasoodsas keskkonnas elavate perekondade laste kogumine riigi kasvatada ei ole sugugi uus mõte. 18. sajandi alguses pidas "Gulliveri reise" autor, inglise satiirik **Jonathan Swift** vaesusest kurnatud Iirimaa päästerõngaks vast-sündinud lapsi. Ta pakkus naljatamisi välja, et tittesid võiks aasta otsa kõvasti nuumata ja müüa siis rikastele inglise maaomanikele lõunaroaks.

Reaalses elus oli laste kogumine riigipansionidesse eriti levinud eelmise sajandi keskel pärimaastega asustatud piirkondades. Näiteks viisid ameeriklased eelmise sajandi keskel internaadidesse õppima Alaska põliselanike lapsi. Kui noored pärast kooli lõpetamist koju naasid, ei suutnud nad enam kohaneda Alaska ega oma perekonnaga. Austraallased nimetavad seda perekonnata kasvanud põlvkonda kadunud põlvkonnaks.

Eelmisel sügisel palusid ühe väikese Labradori poolsaarel asuva inuitide küla vanemad Kanada valitsusel viia ära üle 20 küla lapse. Nad kõik on kroonilised narkomaanid, kes nuusutavad bensiini.

Külla on juba ehitatud võõrutuskeskus, kuid sellest pole abi. Nina põue peidetud bensiinikotti pistetud, kõnnivad mööda tänavaid isegi lapsed, kes ei käi veel kooliski. Vanematest, kelle kohta Eestis kasutatakse ilmselt sõna "asotsiaal", pole nende kasvatajaid. Politsei ei saa lapsi karistada, sest bensiini nuusutamine pole seadusega keelatud.

Valitsus leppis vanematega kokku, et enamik lastest viiakse ravile Newfoundlandi. Hiljem hakkavad nad elama kasuperedes. Arvata võib, et paljud neist ei pöördunud enam kodukülla tagasi.

REFORM Keskerakonna presidendikandidaat tahab pere-delt, kellel ei ole laste jaoks aega või raha, lapsed ära võtta ja panna nad elama riigi pansionidesse.

Peeter Kreitzberg: võtame vaestelt lapsed ära!

Helen Urbanik

helen.urbanik@ekspress.ee

Ettepanekuga tuli **Peeter Kreitzberg** välja märtsi keskel, konverentsil "Teine võimalus hariduses". Endine haridusminister rõhutas oma ettekandes, et lastele peaks koolis käimine olema kohustuslik kuni 18. eluaastani. Riigi pansionidesse ja internaadidesse tahab Kreitzberg panna need lapsed, kelle pered ei jaksa neid üleval pidada.

Eesti Ekspress palus Kreitzbergil oma radikaalset plaani täpsemalt selgitada.

Milliste laste jaoks oleksid pansionid ja internaadid mõeldud?

Nendele lastele, kelle vanemad tunnevad, et nad ei suuda oma laste eest piisavalt hoolt kanda.

Miks mitte ka neile lastele, kelle vanemad on, ütleme, väga hõivatud.

Tihti ei ole peres ju küsimus üksnes rahas, vaid võimalustes ja valmisolekus lastega järgpidevalt tegeleda, neid arendada. Viimase näite puhul on selge, et vanemad maksaksid sellise internaadihariduse ise kinni.

Kui väikesed lapsed võiksid hakata pansionides elama?

Kahtlemata on see arutelu küsimus. Kasvatuse seisukohalt vaadelduna – mida varem, seda parem. Probleemsete perede laste arengu seisukohalt võiks kõne alla tulla ka kaheaastased lapsed.

Kui kodus on probleeme, tuleb kaaluda, kummad tingimused on lapsele paremad – kodus pakutavad või internaadi omad. Põhjused, miks vanemad sellise valiku ette võivad sattuda, ei

pruugi sugugi alati neist endist sõltuda. Võimalik, et neil tuleb valida mitte hea ja väga hea, vaid halvema ja väga halva vahel.

Kui palju niisuguseid asutusi võiks olla?

Eestis võiks olla kolm kuni viis internaatkooli, kus õpiksid lapsed 1.–12. klassini. Väikelaste pansione võiks igas maakonnas olla mõni.

Mille poolest need erineksid näiteks praegustest lastekodudest või internaatkoolidest?

Täna ei ole vist enam ühtegi internaatkooli, jäänud on vaid nn eriinternaatkoolid.

Siinkohal on väga oluline vahet teha lastekodude ja kõnealuste internaatide vahel. Lastekodudes on peamiselt lapsed, kes on juba pöördumatult jäänud ilma vanemliku hoolitsuseta ja seetõttu